

มะม่วงมันหนองแซงสระบุรี มะม่วง GI ผลไม้ยืนหนึ่งของสระบุรี

โดย... สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระบุรี

.....

ปุจฉา : “จังหวัดสระบุรี มีสินค้าเกษตร GI อะไรบ้าง ?”

วิสัชนา : “ข้าวเจ้ากขเสลาให้ ผีอกหอมบ้านหมอ และ มะม่วงมันหนองแซง”

งานสินค้าเกษตรตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

วันที่ขึ้นทะเบียน	ทะเบียนเลขที่	ชื่อสินค้า
5 กุมภาพันธ์ 2550	52100024	ข้าวเจ้ากขเสลาให้
9 กันยายน 2563	65100172	มะม่วงมันหนองแซง
9 กันยายน 2563	64100165	ผีอกหอมบ้านหมอ

วันนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระบุรี ขอไปนผู้แทนจังหวัดในนาม “มะม่วงมันหนองแซงสระบุรี” สินค้าเกษตร GI ของจังหวัดสระบุรี ที่หลายท่านคุ้นเคย ให้ท่านได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้น ตามไปชมกันเลย

สินค้าเกษตรตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (๓)

- ข้าวเจ้ากขเสลาให้**
ทะเบียนเลขที่ : สข 52100024
วันที่ขึ้นทะเบียน : 5 ก.พ. 2550
ข้าวดีจนถึง หูชั้นหูไม่เป็กัน
ทิ้งไว้ซักคักคุณภาพไม่เปลี่ยน
- มะม่วงมันหนองแซง**
ทะเบียนเลขที่ : สข 64100164
วันที่ขึ้นทะเบียน : 9 ก.ย. 2563
นิยมบริโภคคืบ เนื้อแก่จัดจะ
มีรสมัน หวาน กรอบ ไม่เปรี้ยว
- ผีอกหอมบ้านหมอ**
ทะเบียนเลขที่ : สข 65100172
วันที่ขึ้นทะเบียน : 9 ก.ย. 2563
เนื้อฝืดขาวอมม่วงอ่อน เนื้อผ่านควมร้อนเนื้อ
ฝืดจะร่วนซุย และมีกลิ่นหอมกว่าผีอกหอมทั่วไป

ที่มา : https://saraburi.doe.go.th/province/?page_id=1772

ลักษณะเด่นของมะม่วงมันหนองแซง

มะม่วงมันหนองแซงสระบุรี (Saraburi Mun Nong Saeng Mango) ชื่ออันเป็นเอกลักษณ์นี้ บ่งบอกถึงที่มาที่ไปได้เป็นอย่างดี นั่นก็คือ มะม่วงประจำถิ่นของจังหวัดสระบุรี ซึ่งปลูกกันทุกครัวเรือน บ้างก็ปลูกเป็นอาชีพ บ้างก็ปลูกตามหัวไร่ปลายนาของจังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะอำเภอหนองแซงและอำเภอใกล้เคียงเป็นแหล่ง

ปลูกมะม่วงมันหนองแขงสระบุรีที่มีคุณภาพ มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี จึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตามพื้นที่ปลูกเป็นของตนเองจนเป็นที่กล่าวขานโด่งดังไปทั่วทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกได้หลายหมื่นบาทต่อปี

มะม่วงมันหนองแขง มีรสชาติเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ มัน หวาน กรอบ ไม่มีรสเปรี้ยวแม้ผลยังอ่อน ทำให้มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี ได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” ซึ่งสามารถปลูกได้ใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองแขง อำเภอแก่งคอย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอเสาไห้ และอำเภอหนองแค

นอกจากรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์แล้ว ลักษณะเฉพาะตัว ที่มีผลทรงรีปลายมน แก้มผลอวบ ผิวเปลือกบาง สีเขียววาว มีลายเส้นเล็กละเอียดกระจายทั่วผลแล้ว ตามประวัติยังเล่ากันว่าเป็นมะม่วงที่ไม่ว่าจะรับประทานตอนไหน มันจะไม่เปรี้ยว จึงได้ชื่อว่า “มะม่วงมัน” รสชาติจะดีที่สุดในช่วงเข้าโคลแล้ว นิยมบริโภคโดยเฉพาะเมื่อแก่จัดจะมีรสมันจัด หวาน กรอบ แตกต่างจากมะม่วงมันพันธุ์อื่น ๆ

หมายเหตุ : “โคล” หมายถึง ระยะก่อนการเก็บเกี่ยว เป็นระยะที่เมล็ดของมะม่วงมีเปลือกหุ้มเมล็ดเริ่มแข็งขึ้น โดยทั่วไปเรียกว่า “เข้าโคล”
ที่มา : สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) <https://hkm.hrdi.or.th/knowledge/detail/91>

“มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” เป็นสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอหนองแขง และพื้นที่ใกล้เคียงมานานเกือบร้อยปี โดยมีที่มาจาก พ่อเฒ่าทิม คนบ้านหนองน้ำสร้าง ได้นำเมล็ดมะม่วง ๓ เมล็ดมาจากกรุงเทพฯ มาให้แม่เฒ่าคำ ปลูกไว้ข้างข้างข้างที่บ้านหนองน้ำสร้าง โดยไม่รู้ว่าเป็นเมล็ดมะม่วงอะไร

พอมะม่วงโตมีลูกออกมา ปรากฏว่าต้นหนึ่งผลโตมาก คือ “มะม่วงหัวช้าง” อีกต้น หนึ่งผลใหญ่เวลาสุก ผิวส่วนหัวสีแดงจัด เรียกว่า “ตลับนาค” สำหรับต้นที่เหลือเวลารับประทานเข้าไปแล้ว รสชาติผิดแปลกไปจากมะม่วงต้นอื่นๆ ไม่ว่าจะรับประทานตอนไหนก็ไม่มีรสเปรี้ยว เจ้าของเลยตั้งชื่อว่า “มะม่วงมัน” จากนั้นเพื่อนบ้านก็ขอพันธุ์ไปปลูก แพร่หลายขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

สำหรับการจัดงานครั้งนี้ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนรู้จักมะม่วงมันหนองแขงซึ่งเป็นผลไม้อัตลักษณ์ท้องถิ่นของอำเภอหนองแขง และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจภายในพื้นที่ให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมภายในงานประกอบด้วย กิจกรรมการประกวดกิ่งพันธุ์มะม่วงมันหนองแขง การประกวดผลมะม่วงมันหนองแขง การจำหน่ายมะม่วงพันธุ์พื้นถิ่น และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอื่น ๆ กิจกรรมประกวดติดตามมะม่วงมันหนองแขง ประกวดธิดาข้าง การแสดงดนตรี และสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็ไม่ควรพลาด ทุกท่านสามารถเที่ยวเยี่ยมชมสวนมะม่วงในพื้นที่ พร้อมแวะซื้อมะม่วงมันหนองแขงสด ๆ จากสวนได้ตลอดในช่วงฤดูการผลิต ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนของทุกปี

จังหวัดสระบุรี จัดประชุมชี้แจงโครงการจัดทำระบบควบคุมภายในและมาตรฐานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “สินค้ามะม่วงมันหนองแขงสระบุรี”

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก กิตติพงษ์ สุวิโร อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง และคณะทำงานฯ ได้จัดประชุมชี้แจงโครงการจัดทำระบบควบคุมภายในและ มาตรฐานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “สินค้ามะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” ณ ศาลามิตรภาพไทย - ลาว วัดหนองน้ำสร้าง ตำบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะทำงานเพื่อการพิจารณาคำขอ ตรวจสอบ ควบคุม คุณภาพ และแหล่งที่มาของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สินค้า “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดสระบุรี เกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้าที่สนใจ เข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงโครงการ และพิจารณาแก้ไขหรือปรับปรุงระบบควบคุมภายในสินค้ามะม่วงมันหนองแขงสระบุรี ตลอดจนรับสมัคร

ผู้ขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “สินค้ามะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” โดยมี นายพลวรรณ์ เทียนชัย มงคล รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี เป็นประธานการประชุม

คณะทำงานฯ ลงพื้นที่พิจารณาคำขอตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพ และแหล่งที่มาของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สินค้า “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี”

วันที่ ๒๗ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ คณะทำงานฯ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าฯ ให้แก่ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์ขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” จำนวน ๔๙ ราย โดยมีผู้ผ่านการตรวจสอบ จำนวน ๔๘ ราย และผู้ไม่ผ่านการตรวจสอบ จำนวน ๑ ราย (เนื่องจากยังไม่ได้ปลูก)

ประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลและอนุญาตการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงมันหนองแขง”

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ นายพลวรรณ์ เทียนชัยมงคล รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลและอนุญาตการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงมันหนองแขง” ณ ห้องประชุมตะแบกนา ชั้น ๒ (ฝั่งทางรถไฟ) ศาลากลางจังหวัดสระบุรี เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และผลการตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” ของคณะทำงานฯ ซึ่งได้ลงพื้นที่ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าฯ ให้แก่ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์ขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” จำนวน ๔๙ ราย เมื่อวันที่ ๒๗ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยคณะกรรมการฯ พิจารณาและรับรองผลการตรวจสอบกระบวนการผลิต พร้อมแจ้งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ซึ่งในปีนี้มีเกษตรกรสมัครขอ

อนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย จำนวน ๔๙ ราย แบ่งเป็น ผู้ผ่านการตรวจสอบจำนวน ๔๘ ราย (ประเภทผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้า) และผู้ไม่ผ่านการตรวจสอบจำนวน ๑ ราย (เนื่องจากยังไม่ได้ปลูก)

บทสรุป สิ่งที่ยากเห็น.. อยากให้เป็นในอนาคต

มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี สินค้า GI นี้จะคงอยู่คู่คนไทยได้ ต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะภาครัฐที่ช่วยกระตุ้น ปลูกจิตสำนึก ส่งเสริมและสนับสนุนสินค้า GI ให้คนในชุมชน เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชในท้องถิ่น คงต้นเดิม เพิ่มต้นใหม่ ดูแล อนุรักษ์ เห็นคุณค่า ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า ส่วนผู้ประกอบการหรือคนทั่วไป ช่วยกันบริโภค เพิ่มมากขึ้น สนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ชุมชนอนุรักษ์ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ และอนุรักษ์ สินค้าอัตลักษณ์ของจังหวัดสระบุรีให้ยั่งยืนต่อไป

.....

เรียบเรียงบทความโดย : นันทกา แสงจันทร์ และ ทิพย์วรรณ นันใจยะ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระบุรี

ขอขอบคุณข้อมูล/ภาพโดย : 1. อุษา จุลวรรณ และ กรรณิการ์ ศรีแก้วตุง สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง
2. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี

เอกสารอ้างอิง : เอกสารระบบควบคุมภายใน คู่มือปฏิบัติงานและแผนการควบคุมสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” โดย คณะกรรมการกำกับดูแลและอนุญาตการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สินค้า “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี” และ คณะทำงานเพื่อการพิจารณาคำขอ ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพและแหล่งที่มาของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สินค้า “มะม่วงมันหนองแขงสระบุรี”